

Česká Kamenice a sociální marginalizace

Vypracovala: Martina Vajdová, DiS.

červen 2018

Sledování jevu sociální marginalizace lidí v České Kamenici

- **Sociální marginalizace** – vyloučení nebo omezení jednotlivců nebo skupin z účasti na hospodářských, sociálních a politických aktivitách
- **Česká Kamenice** – malé město v severních Čechách, dříve rozvinutý průmysl a téměř 100% uplatnitelnost na trhu práce (průmysl textilní, strojní, papírenský, zemědělství). V současnosti velká nezaměstnanost (16,9 % v r. 2015), podpořená podobným vývojem v okolních dostupných městech (Děčín, Česká Lípa).
- Současná Česká Kamenice představuje významné turistické centrum zdejšího regionu a to nejen díky své osobité kráse, množství kulturních památek, ale i příhodnou polohou v turisticky poutavé krajině.
- Kulturní hodnota památek a péče o ně byla v roce 2006 oceněna titulem "**Historické město roku 2005.**"

náměstí České Kamenice

zdroj: Google maps

Základní údaje

- **Sociální složení obyvatel:**

město má **celkem 5.426 obyvatel** (r. 2015), z toho 190 osob jsou přihlášení cizinci

Nejpočetnější skupinu cizinců tvoří Vietnamci, Arméni, romské etnikum

Poloha České Kamenice

zdroj: Google mapy

MAPY.CZ

Česká Kamenice
okres Děčín, Ústecký kraj, Česko

Česká Kamenice je město na severu Čech, v okrese Děčín. Česká Kamenice má 5293 obyvatel, výměru katastru 3876,50 ha, z toho lesy 1771,38 ha. Českou Kamenicí protéká řeka Kamenice. PSČ města je 407 21. Na území České Kamenice se stýkají tři chráněné krajinné oblasti, CHKO Lužické hory, CHKO Labské pískovce a CHKO České středohoří.

Důležité instituce

- **Důležité instituce města:**
 - Městská správa a samospráva města
 - ZŠ TGM Česká Kamenice
 - CDM-Centrum dětí a mládeže
 - Oblastní charita Česká Kamenice
 - Městská policie
 - Městská knihovna
 - Městské informační centrum
 - Technické zařízení města
 - Domov pro seniory a pečovatelská služba
 - Dům kultury
 - Zdravotnické zařízení

Neziskové instituce

Sociální situace

- Jev sociálního vyloučení:

Skupinu **nezaměstnaných lidí odkázaných na sociální dávky**, lze najít napříč celým spektrem obyvatel ve městě. Avšak větší koncentraci je v Dolní Kamenici, v místech po zaniklé továrně Benar a okolních domech – dříve často domy zaměstnanců Benaru. Toto bydlení je pro tuto skupinu **jednou z mála možností**, jak svoji bytovou situaci ve městě řešit.

Obrázky z lokality

zdroj: Google mapy

Problémy

- Obecně ve městě je **nedostatek dostupného bydlení**, ceny jsou proto ve srovnání např. s Děčínem dost vysoké.
- S jakými **sociálně-patologickými jevy** se můžeme v lokalitě setkat: nezaměstnanost, předlužení, zneužívání alkoholu a jiných návykových látek, gambling. Mimo zmíněnou oblast zde žije i několik osob bez domova, ty našly zázemí v lesích za městem.

Sociální dimenze sociálního vyloučení

- Vysoká nezaměstnanost
- Nízké vzdělání
- Nízká uplatnitelnost na trhu práce
- Závislost na sociálních dávkách
- Předlužení, exekuce
- Práce na černo
- Horší kvalita bydlení, hygieny, zdraví
- Sociálně patologické jevy

Komunitní plán rozvoje sociálních služeb na r. 2016-2020

Komunitní plán rozvoje sociálních služeb města Česká Kamenice, který si dal za úkol naplánovat sociální služby tak, aby odpovídaly místním specifikům i potřebám jednotlivých občanů této doby. Jedná se o dlouhodobý otevřený proces, v rámci kterého jsou průběžně zjišťovány potřeby občanů, hledány možné zdroje a nejlepší řešení v oblasti sociálních služeb. **Cílem je předejít sociálnímu vyloučení jednotlivců i skupin a podporovat sociální začleňování do společnosti.** Záměrem je, aby všichni občané měli možnost využít odpovídající sociální služby, které jim v dané chvíli pomohou vyřešit nepříznivou sociální situaci, ve které se ocitli.

Vybraná opatření cílená na sociálně vyloučenou skupinu

- V rámci cílové skupiny děti a mládež:

provedení rekonstrukce sportovní haly, zpřístupnění hřiště za dolní základní školou pro veřejnost a bylo vybudováno **streetworkoutové hřiště**, o jehož vznik se postarala pracovní skupina prevence kriminality.

V plánu bylo dále vybudování nové tělocvičny při základní škole, nebo vybudování skate parku.

Dalším vytyčeným cílem bylo vybudování **Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež**, kde by se mohly děti scházet v odpoledních hodinách a realizovat se v připravených zájmových aktivitách.

Vybraná opatření cílená na sociálně vyloučenou skupinu

Město se zaměřilo také na podporu politiky **zaměstnanosti** ve spolupráci s Úřadem práce. Na počátku realizace navržených opatření komunitního plánu využívalo město pracovníky na veřejnou službu a poté na veřejně prospěšné práce. S přechodem výplaty dávek hmotné nouze na Úřad práce došlo v rámci města k rozvoji **terénní sociální práce** nejen na území města, ale také v celém našem správním obvodu. Výkon sociální práce na obci byl v letošním roce ze strany MPSV podpořen účelovou státní dotací, která pokrývá částečné náklady. V roce 2010 byla navázána úzká spolupráce s Centrem sociálních služeb Děčín p. o., kdy došlo k uzavření smlouvy o příspěvku na zajištění činností **terénních pracovníků K – centra**.

Jak došlo k sociální marginalizaci?

- Jde o celkový vývoj v regionu, úpadek dřívějšího rozvinutého průmyslu, **ztráta pracovních míst.**
- Do města se také přistěhovala průběžně skupina lidí romského etnika v rámci **migrace mezi regiony.**
- Majitelé dnes již nevyhovujících obydlí řeší situaci pronájmem těchto bytů lidem, kteří **nemají jinou šanci**, jak řešit bydlení. Toto vede **původní obyvatele k opuštění území a odstěhování se.**

Bývalá továrna Benar (výroba příže)

zdroj: Google mapy

Bydlení v lokalitě

zdroj: Google mapy

Bydlení v lokalitě

zdroj: Google mapy

Současný způsob řešení

- Opatření citovaná z **komunitního plánu** probíhají.
- Jako účinné se jeví zejména **vytvoření míst** na výkon veřejné služby, úspěšní pracovníci získávají i pracovní smlouvu na 1 rok.
- Vznikla také pracovní místa pro **asistenty prevence kriminality**.
- K řešení situace některých sociálně vyloučených obyvatel je zapojená také **Oblastní charita v České Kamenici**.

Veřejná služba

zdroj: Google

Oblastní charita Česká Kamenice

zdroj: Google mapy

Jak pomáhají neziskové organizace:

- Situaci některých rodin pomáhá řešit **Poradna pro občanství/občanská a lidská práva z Děčína**.
- **Oblastní charita v České Kamenici** poskytuje pobytové sociální služby Domov se zvláštním režimem a Chráněné bydlení. Cílovou skupinou jsou osoby s duševním onemocněním, ohrožené závislostí na návykových látkách. Kromě toho také terénní službu **Podpora samostatného bydlení a Nízkoprahové denní centrum**.

Oblastní Charita (OCH) – Podpora samostatného bydlení

- Právě sociální služba **Podpora samostatného bydlení (PSB)** pomohla řešit situaci s bydlením několika osobám bez domova. Jak to funguje? OCH je pro majitele bytu jakýmsi „garantem“ toho, že nájemník – uživatel služby PSB bude užívat byt běžným způsobem a řádně platit nájem. Pracovníci služby pomáhají uživateli řešit jeho životní situaci tak, aby obstál a bydlení si udržel.

OCH – Nízkoprahové denní centrum

- Sociální služba **Nízkoprahové denní centrum** poskytuje pomoc osobám bez domova, mohou se zde vykoupat, vyprat oblečení, dostat stravu a ohřát se v mrazivých dnech. Jsou také motivováni k řešení své situace, mohou využít základního sociálního poradenství a dostat kontakty na jiné navazující služby v okolí.

Zhodnocení použitých opatření

- Jako nejvíce účinná opatření se mi jeví **vytvoření nových pracovních míst** pro skupinu lidí s potížemi s uplatněním na trhu práce (nízkokvalifikovaní) – místa v technických službách města, asistenti prevence kriminality.
- K řešení pomáhají i **změny v systému sociální podpory** ze strany státu (po půl roce nutnost doložit aktivní hledání práce – např. výkon veřejné služby nebo snížení životního minima na existenční, změny ve školství zaměřené na udržení dětí ze sociálně slabších rodin v běžném studiu).
- Významně a dlouhodobě pomáhá **systematická sociální práce** s lidmi ohroženými sociálním vyloučením.
- **Ne vše se ale daří** – např. v České Kamenici jsou období, kdy není pro všechny dostatek míst na výkon veřejné služby, takže nemají možnost jiné aktivity a spadne jim příjem na existenční minimum. Jako další „nešťastné“ opatření se mi jeví vyplácení části sociálních dávek ve formě stravenek – na malém městě se dají uplatnit jen v malých obchodech, kde jsou ale vyšší ceny a také se se stravenkami obchoduje.

Závěr práce:

- **Návrhy, jak použít výstupy z práce:** příklad dobré praxe
- **Další vlastní návrhy k řešení situace v dané lokalitě:**
 - pomohlo by větší úsilí města k řešení bytové situace – sociální bydlení
 - snaha o vytváření nových pracovních příležitostí – spolupráce s podnikateli, využití čerpání dalších dotací na vytvoření pracovních míst, sociální podnik
 - rozšíření dalších sociálních služeb – sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi, dluhové a kariérové poradenství

